

Sosiaali- ja terveysministeriö
PL 33
00023 Valtioneuvosto
kirjaamo@stm.fi

Lausunto STM:n asetuksesta talousveden laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista annetun asetuksen muuttamisesta

Sosiaali- ja terveysministeriö pyytää lausuntoa STM:n asetuksesta talousveden laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista annetun asetuksen muuttamisesta 18.8.2017 mennessä.

Asetuksen muutoksella saatetaan kansallisesti voimaan talousveden laadusta annetun neuvoston direktiivin 98/83/EY liitteiden muuttamista koskeva direktiivi (EU) 2015/1787.

Pohjois-Suomen aluehallintoviraston peruspalvelut, oikeusturva ja luvat vastuualue esittää lausuntonaan seuraavaa.

Asetuksen 1 §:ssä esitetään asetuksen tarkoitus. Asetuksen luettavuuden ja ymmärrettävyyden helpottamiseksi olisi syytä kirjata asetuksen alkuteksteihin ne terveydensuojelulain pykälät, joita asetus koskee. Terveysturvajärjestelmän asetuksen antovaltuutus ao. asioihin on esitetty mm. 8, 17, 20 §:ssä. Lisäys on perusteltua myös sen takia, että asetuksessa ei ole enää soveltamisalaa koskevaa pykälää.

Esimerkiksi asetuksen 8 §:n mukaan valvontatutkimusohjelma laadittaisiin ”vedenjakelualueelle, jolle talousvettä toimittava laitos toimittaa vettä” jää epäselväksi. Terveysturvajärjestelmän 20 §:n mukaan terveydensuojeluviranomaisen on valvottava säännöllisesti 18 ja 18 a §:ssä tarkoitetun talousveden laatua sekä elintarvikehuoneistossa käytettävän veden laatua. Olisi syytä tarkentaa koskeeko tämä asetus ao. pykälän mukaista valvontaa ja miltä osin.

On myös huomioitavaa, että asetus on sisällöllisesti laajempi kuin, mitä sen otsikko kattaa tai talousvesidirektiivi sisältää (kuten 3a, 12 ja 13 §).

Riskinhallinnan hyväksymistä koskevassa pykälässä 7 a todetaan, että kunnan terveydensuojeluviranomaisen on varmistettava, että riskienhallinnassa otetaan huomioon vesilain (587/2011) 4 luvun 12 §:n nojalla annetut vedenottamon suoja-alueääräykset sekä vesienhoidon- ja merienhoidon järjestämisestä annetun lain (1299/2004) 10 e §:n nojalla laadittu pohjavesien suojelusuunnitelma ja 10, 20 ja 26 §:n nojalla säädettyjen raakaveden lähteenä käytettävien vesimuodostumien ominaispiirteiden ja tilan seurannan tulokset.

Vastuualue katsoo, että edellä mainittu vaatimus ”varmistamisesta” on vaativa sanamuoto huomioiden, mitä kaikkea pykälän mukaan terveydensuojeluviranomaisen

olisi varmistettava. Riskinarviointi ja riskinhallinta tulee olla ensisijaisesti vesihuoltolaitoksen vastuulla. Missä laajuudessa viranomaisella on mahdollisuutta yksittäisessä asiassa edes varmistaa ao. asioita, koska tilanteet voivat muuttua ja esimerkiksi suojelusuunnitelmat eivät ole aina ajantasaisia, eivätkä edes lainsäädännön velvoittamia. Yhteistyötä sen sijaan terveydensuojeluviranomaisen on syytä tehdä vesilaitoksen ja muiden tahojen kanssa riskinarviointiprosesseissa.

Riskinarvioinnin hyväksyminen perustuu terveydensuojelulain 20 §:ään, jonka perusteluissa todetaan, että vettä toimittavan laitoksen on oltava yhteistyössä tarvittavien tahojen kanssa tunnistaessaan riskejä. Sen lisäksi todetaan, että kunnan terveydensuojeluviranomaisen puolestaan olisi oltava yhteydessä etenkin talousvettä toimittavan laitoksen kanssa hyväksyessään laitoksen tekemän riskinarvioinnin ja päättäessään niistä tutkimuksista, jotka sisällytetään laitoksen viranomaisvalvontaan. Perusteluissa todetaan edelleen, että terveydensuojeluviranomaisen tulisi myös olla yhteistyössä eri tahojen kanssa.

Vastuualue katsoo, että terveydensuojeluviranomaisen näkökulmasta riskinarviointia katsotaan valvontatutkimustarpeen perusteella. Vettä toimittavan laitoksen vastuulla on huomioida riskinarvioinnissaan kaikki ne selvitykset ja seikat (lainsäädäntöön pohjautuvat tai muut), joilla on vaikutusta riskeihin ja riskinhallintaan.

Vettä toimittavien laitosten ja muiden vastaavien ilmoituksenvaraisten toimintojen olosuhdevalvonta tulee kansallisesti terveydensuojelulaista. Olosuhdevalvonnassa tulee huomioiduksi riskejä myös vedenlaadun tarkkailuvelvoitteiden näkökulmasta. Näitä havaintoja valvontaviranomaisen olisi syytä myös huomioida valvontatutkimusohjelmaa laadittaessa. Asetuksen jatkotyön yhteydessä on syytä arvioida, miten terveydensuojeluviranomaisen toteamat olosuhdevalvonnassa havaitut riskitekijät huomioidaan talousveden valvonnassa, jos sille viranomaisen näkökulmasta on tarvetta.

Terveydensuojelulain 20 §:n 3 momentin mukaan kunnan terveydensuojeluviranomaisen on hyväksyttävä vettä toimittavan laitoksen riskinarviointi. Direktiivimuutoksen liitteen II osassa C Riskinarviointi todetaan kohdassa 6, että "Jäsenvaltiot varmistavat, että toimivaltaiset viranomaiset hyväksyvät riskinarvioinnit" (6. Member States shall ensure that: (a) risk assessments are approved by their relevant competent authority).

Eri yhteyksissä keskusteluissa on noussut esille, että mitä viranomaisen hyväksynnällä tarkoitetaan. Hyväksymismenettely on syytä ohjeistaa hyvin ennen terveydensuojelulain 20 §:n ja asetuksen voimaan tuloa.

Asetusluonnoksen liitteen II kohdassa 5. ja 6. luetellaan perusteita tutkimustiheyden vähentämiselle ja muuttujien poistamiselle viranomaisvalvonnasta. Asetusmuistiossa on syytä täsmentää, onko kaikki ao. kohtein mukaiset asiat (a-d) täytyttävä ja huomioitava yhtäaikaaisesti arviota tehtäessä.

Yksikön päällikkö
Lakimies

Sinikka Siniluoto-Heikkinen

Ympäristöterveydenhuollon
ylitarkastaja

Aila Halonen